

המערער : מ.א. 757476 רפ"ק אסף יונה
ע"י ב"כ עוה"ד חיים משגב

- נ ג ד -

המשיב: המפקח הכללי
באמצעות מחלקת משמעת - מדור דין משמעתי

ההרכב:

נשיאה: ניצב שולמית דותן
שופט: תת ניצב מיכאל שפסק
שופט: ניצב משנה מוטי שיף

פסק הדין יוקרא בהעדר חבר ההרכב השופט תת ניצב מיכאל שפסק.

פסק - דין

לפנינו ערער של רפ"ק אסף יונה (להלן: המערער) על גזר הדין שהשית עליו ביד"מ בתיק 21/16.

בכתב האישום שהוגש נגד המערער נטען כי בין השנים 2012-2013 ניצל הנאשם את סמכויותיו הפיקודיות וביקש מפקודו תומר טרם (להלן: תומר) להפעיל את סמכויותיו כאיש משטרה ובכלל זה את נגישותו למאגרי מידע מסווגים ביותר, לצורך בירור מידע הקשור לבני משפחתו. תומר ציית להוראות מפקדו, בין היתר תוך שימוש ב"שם משתמש" של עובד הערכה נוסף – ובדק שש פעמים מידע אודות בני משפחתו של המערער, העבירו אל המערער וזה מסר את המידע לבני משפחתו.

המערער הורשע, עפ"י הודאתו בעובדות כתב האישום, בעבירה על סעיף 14 לתוספת הראשונה לחוק המשטרה, תשס"ו-2006.

לאחר שהתביעה הציגה את השיקולים לחומרה וגם את העובדה שהמערער פרש מן המשטרה טרם הדיון בביד"מ – עתרה לעונש של נזיפה חמורה וקנס שסכומו לא יפחת מ-3,000 ₪. ב"כ המאשימה הציגה שני גזרי-דין שניתנו בעבירות דומות.

באי כח המערער תארו לפני ביה"ד את המערער כמי שתרים לבטחון הציבור במשך 25 שנות שירות, הדגישו שהמערער לא עשה שימוש מסחרי במידע ולא העבירו לעבריינים, אלא לבני

משפחתו, שהם אנשים נורמטיביים, נושאים בתפקידים ציבוריים חשובים ושהרקע לבדיקות היה החשש כי יתכן שמאן דהוא מנסה לטפול עליהם עלילת שווא.

עוד נטען כי המערער ממילא לא נחשף למידע עצמו, כי תומר יכול היה רק לגלות שיש מידע ולא היה מוסמך לגלות את תוכנו. טענה זו מנוגדת לעובדה בה הודה המערער לפיה העביר את המידע לבני משפחתו.

המערער טען שנפגע בארוע חבלני ונותר נכה בשיעור 24%. הוא המשיך לשרת על אף נכותו והתכוון להמשיך לעשות כן, אך עקב החקירה נותר מובטל והתקשה למצוא עבודה, עקב נכותו.

בידי"מ מצא לציין את החומרה היתירה שבמעשיו של הנאשם: ביצוע העבירה שש פעמים, על פני תקופה די ממושכת. כניסה למאגרי מידע תוך הפרת הנהלים הקבועים לענין זה. העברת המידע למי שאינו מוסמך לקבלו – תוך סיכון תקירה סמויה אפשרית. שימוש במעמד כקצין. הכשלת פקוד לביצוע עבירה שוב ושוב. שימוש ב"שם משתמש" של שוטר אחר – ובכך פגיעה הן בשוטר והן במערך הסיווגים הנקבעים לכניסה למאגרי המידע, התנהגות הפוגעת באמון הציבור בתקינות התנהלותה של המשטרה ופגיעה באמון הארגון שקידם את המערער והעניק לו דרגת קצין בעל סמכויות.

בלשון בהירה, חד משמעית ומנוסחת היטב – הציג בידי"מ את מעשיו של המערער ואת משמעויותיהם. ביה"ד נתן דעתו לכל השיקולים שהוצגו לפניו וגם לאלה שאמנם לא נטענו כדבעי, אך הם רלבנטיים. בידי"מ הטיל על המערער נזיפה חמורה והורדה בדרגה ל-12 תודשים.

בסקרו את פסקי הדין שניתנו בבידי"מ, במקרים דומים – הציג ביה"ד את קו הענישה ההולם את העבירות והמעשים שנעשו ע"י המערער.

ביה"ד ביקר את עתירת המאשימה לעונש במקרה הנדון, וציין שהיה חורג מעמדה זו גם אילו הוצג לפניו הסדר טיעון הכולל הסכמת שני הצדדים לעונש שנדרש.

ביה"ד התייחס לטיעונים לעונש שהוצגו ע"י באי כח המערער ומצא שאין בהם להטות את הכף במידה כזו שתצדיק הטלת עונש קל מזה שהטיל.

המערער תקף בערעורו את גזר הדין שהוטל עליו. בכתב הערעור נטען שביה"ד דלמטה סטה מהסדר הטיעון בין הצדדים. כן פורטו עובדות בהן הודה המערער, לטענתו, וצוין שהמערער הודה בביה"ד בעובדות, שלא הודה בהן בחקירתו, מתוך הנחה שיוטל עליו העונש שעתרה לו המאשימה. ב"כ המערער הוסיף שבידי"מ שקל, בין היתר, שיקולים שאינם רלבנטיים למקרה הנדון וטען שהנאשם פעל אך ורק לצורך גילוי מידע על אחיו שאינו עבריין.

בדיון שלפנינו שב בא כח המערער על טיעונו והמשיך לטעון שמדובר היה בהסדר טיעון שביה"ד היה צריך לכבד כפי שנקבע בפסיקה ולהמנע מהטלת עונש חמור של הורדה בדרגה.

באת-כח המשיב טענה שלא היה הסדר טיעון לענין העונש, אלא רק הסכמה בין מח"ש לנאשם לפיה הדיון בפרשה זו יתקיים במסגרת הליך משמעותי וע"פ כתב אישום שנוסח ע"י מח"ש. היא ציינה שהתביעה הסכימה שהדיון בבידי"מ יידחה כדי שבי"כ המערער יפנה שוב למח"ש, אך המערער בחר להודות בעובדות המפורטות בכתב אישום ולהתקדם בהליך, לאחר ששמע מהי

העמדה העונשית שהתביעה תציג לפני ביה"ד. ב"כ המשיב בקשה להותיר את העונש על כנו וכשנשאלה על ידינו מה גורם לתפנית בעמדתה העונשית הציגה שיקולים שפורטו בגזר הדין כאלו שמובילים לעונש שהוטל.

לשאלותינו נמסרו ע"י הנאשם פרטים, שאמנם צוינו בדיון לפני ביה"ד, אך לא פורטו. התברר שעם פתיחת החקירה בעניינו של המערער הוא הוצא לחופשה כפויה במשך שנה וחצי. בתקופה זו קיבל שכר מלא, אך ללא התוספות המשמעותיות שנתנו לו בגין עבודתו בשטחים וכיו"ב. לאחר מכן משך חודשיים קיבל רק 75% משכרו והוצא לפרישה בעקבות ורי"מ – לפי בקשתו.

עוד התברר שלמרות העובדה שהמערער הודה בחקירתו ובתוך זמן לא ארוך אחריה, כבר באפריל 2015 – הגיע להסכמה עם מח"ש, כתב האישום הוגש רק ב-31/8/2016, ביום הדיון בביד"מ.

דיון

נתנו דעתנו על כל טענות הצדדים להכא ולהתם ומצאנו שבטענות המערער, כפי שנכללו בכתב הערעור ובטענות שלפנינו – אין נימוק המצדיק התערבות ערכאת הערעור בגזר הדין שהוטל על המערער ע"י ביד"מ, אולם נעשה שימוש בסמכותנו לשנות מגזר הדין מנימוקים אחרים כפי שיפורטו.

ראש וראשון לטיעוני המערער היה הטיעון שמדובר היה בהסדר טיעון שהוצג לביד"מ, ועל ביה"ד היה לכבדו. טענה זו נובעת אך ורק מתוסר הסדר ומהצורה המרושלת בה התנהלו שני הצדדים במקרה זה. חוסר דיוק, התייחסות כוללנית, הבנות לא הבנות – אפיינו התנהלות של שני צדדים בהליך בו נדרשת עבודה אחראית, מדויקת, עניינית ומסודרת. חובתם של הצדדים היא להביא לפני ביה"ד דבר דבור על אופניו. תחת זאת – הסתמכו זה על זה ועל סיכומים שבוצעו במח"ש בלא שהתביעה צד להם. כה"א הוגש ונרשם ביום הדיון בביד"מ, האפשרות לעכב הדיון לבירור ההסכמות לאשורן – נדחתה, צד אחד הדגיש שאין הסדר לענין העונש, משנהו חזר וטען, בצורה כזו או אחרת, שהיה הסדר גם לענין העונש.

בפתח דבריה ציינה התביעה שאין הסדר לענין העונש (עמ' 1 שורה 33) באי כוח המערער אישרו את דבריה (עמ' 1 שורה 35). בטיעוני חזר ב"כ המערער וטען שמדובר בהסדר טיעון לפיו הוא מצטרף לדברי התביעה בענין העונש (עמ' 5 שורה 6 ושורה 31) באת כוח המשיבה הגיבה שם לטענות אחרות אך לא סתרה את הטענה שמדובר בהסדר טיעון.

וידגש: לביה"ד אין סמכות שלא לקבל הסדר דיוני הקובע כתב אישום שהנאשם מודה בעובדותיו. ממילא אין צורך לבקש ממנו לכבד "הסדר טיעון" (כפי שהוא מכונה בטעות !). כשההסכמה בין הצדדים היא לעובדות המפורטות בכתב האישום המוסכם. ביה"ד, מוסמך להתערב בעמדה עונשית הכלולה בהסדר טיעון (ורק אז זה "הסדר טיעון") וההלכה היא שבאין עלה מיוחדת לעשות כן הוא לא יתערב, אלא יכבד את הסכמת הצדדים.

במקרה הנדון באי כת הצדדים הציגו את עמדותיהם בצורה בלתי עקבית ולא סדורה.

ביד"מ, בניגוד לבאי כח הצדדים, עשה סדר בגזר דינו. הציג שיקולים רלבנטיים לעונש וקבע כי העמדה העונשית שהוצגה לפניו אינה סבירה.

שקלנו, אף אנו, את סבירות העמדה העונשית שנטענה וכמו ביד"מ אנו קובעים כי העונש שהתבקש ע"י התביעה ובתמיכתו של המערער אינו מהווה מענה הולם ומידתי לחומרת מעשיו של המערער.

רק לשמירת רצף הדברים נשוב ונאמר שהמערער ביצע למעשה שש עבירות ולא נעלם מעינינו שהוא הורשע באחת. הוא עשה כן תוך הכשלת פקודו. הוא עשה כן למרות שהיה צריך לעצור בתחנות הזמן שהיו לו ולהמנע מהמשך ביצוע העבירות וגם להמנע מהמשך הכשלת פקודו. הוא עשה כן רק כי יכול היה עקב דרגתו הגבוהה ותוך שימוש בנגישות ובסמכויות הפיקוד שהוענקו לו לצורך מילוי תפקידיו החשובים. כאשר קצין בכיר כדוגמת המערער מפר את החוק והתקנות – הוא פוגע בכוחו של החוק וברתיעה מהפרתו. כשהוא עושה כן גם באמצעות פקודו – הוא נותן בכך דוגמא רעה. הוא גם מייצר מצב של אי נחת אצל פקודו שגם אם הוא עצמו לא היה מבצע עבירה, הוא נאלץ לבצעה תוך ציות למפקדו. מנגד, יוצר המערער מצב בו הוא שם עצמו בידיו ובפיו של פקודו – שאם ירצה יוכל לנצל לרעה את ידיעתו את סודו של מפקדו שמפר את החוק באמצעותו. השפעה אפשרית של מצב כזה – מי ישורנה.

כן, בהתנהגות כזו של המערער – יש כדי להכתים שנים רבות של תפקוד טוב. תפקוד שזכה להערכת מפקדים. שוב ושוב מובאות לפני ביה"ד הערכות תקופתיות של נדונים, כדי להצביע על תפקוד תקין ואף על הערכה רבה של תפקודם במהלך עבודתם במשטרה. בהחלט יש בכך כדי להוות שיקול לקולא, אך הציפייה להתנהגות ולתפקוד מעולים מוטמעת במי שבוחר ומתקבל לעבודה כשוטר ובהחלט עולה בעצמתה ככל שמדובר במי שקודם בדרגותיו ומונה כמפקד בעל סמכויות פיקודיות ומבצעיות כאחת. הציבור חב הכרת תודה מרובה לכל המשרתים בגוף כמו משטרת ישראל, אך אין בכך להפחית מדרישתו החד משמעית לתפקוד נורמטיבי קפדני מאותם השוטרים עצמם. אמור מעתה: התנהגות ראויה ותפקוד מעולים אינם מאיינים מעשה פסול והשפעתם על העונש בגינו בדי"כ אינה מכרעת.

במקרה הנדון זכה המערער לכינויים מתאימים מפי בא כוחו. "מלח הארץ", בין אלה שהציבור חב להם את תחושת בטחונו. הכל נכון. אבל דווקא מאחד שכמותו מוצדק לצפות שלא ייכשל פעם אחר פעם בביצוע העבירה ובנסיבות שתוארו.

על כן, אין כל פגם בשיקוליו של ביה"ד שהובילו אותו לתוצאה העונשית, לרבות השיקול של העלאת רף הענישה, כדי לייצר אזהרה חמורה מפני ביצוע עבירות בכלל והעבירה הנדונה בפרט – הכל כפי שצוין בשפה צלולה וברורה בפסקה 14 לגזר הדין.

רק בשתי נקודות סברנו שהתמונה שנפרשה לפני ביה"ד לא היתה שלמה, ובכל אופן אין לה ביטוי מספיק בשיקולי גזר הדין. נקודה אחת נעוצה בעובדה שהמערער היה בחופשה חדשים רבים והושעה לכחודשיים עד אשר בחר לפרוש מן השירות על רקע נכותו. במשך תקופה ארוכה זו היה המערער מובטל. בתקופה זו ספג בהחלט את העלבון שהוא תוצאה מפגיעה במעמדו. עוד הוא ספג

פגיעה כלכלית שבאה לידי ביטוי בהפחתת תוספות שנכללו בשכרו כשעבד בעיר שכם. לא נטענו עובדות מפורטות לענין זה בביד"מ וגם כשעלה לשאלותינו (ורק אז) לא פורטו הדברים כדבעי. מכל מקום נטען, ללא התנגדות, שבתקופה של כשנתיים נפגע המערער פגיעה כלכלית כשהובטל מעבודתו.

עוד לא ראינו התייחסות לעובדה שחלפה תקופה של כמעט שנתיים מן החקירה עד אשר הוגש כתב האישום. ההסכמות בין הצדדים סוכמו באפריל 2015. מה היה הטעם להגשת כתב האישום רק ב-31/8/2016?! מה עכב את הגשת האישום. איך זה קרה ומדוע? התביעה לא ידעה להסביר.

עוד לא ברור כיצד קרה שהמערער קיבל את כתב האישום לראשונה במועד הדיון?! המערער אמנם ויתר על זכותו וגם על הצעת התביעה לדחות את הדיון, אך מדוע נעשו הדברים כמתואר? אנו מבינים שישנה התנהלות בה מח"ש מגיעה עם חשודים להסדרים שונים, על פיהם מנותבים תיקים להליכים משמעותיים. ניכרת זילות בהליך המשמעותי, כאילו בכך שאישום מוגש לביה"ד למשמעת – יש חסד או טובה או הטבה כלפי החשוד. יתכן שיסגור מקרים כאלה, ביה"ד מתוודע לכך שהדברים נעשים באופן מרושל, ללא שיתוף התביעה המופיעה כמאשים בהליך, ללא העברת החומרים הנדרשים לתביעה, ללא פירוט השיקולים העומדים ביסוד ההסדרים ועוד. לא אחת ניתן להתרשם שהתביעה המופיעה בהליך אינה מכירה את כל החומר שהיה בחקירה, אינה מכירה את השיקולים שנסקלו ועמדתה אינה נובעת מכלל חומרי הראיות, החקירה, מהלכה, תוצאותיה וכו'.

הטיעונים המפורשים, או המרומזים, לפיהם המערער הודה מתוך לחץ או אילוץ או שיקולים שאין ביניהם לבין העובדות האמיתיות התאמה מלאה – מתאפשרים על רקע ההתנהלות המתוארת של הדרך להגעה להסדרים בין הצדדים ושל דרך הצגת הטיעונים בביה"ד. הדעת אינה סובלת זאת. אמנם אין לדין אלא מה שענינו רואות ועל פי החומר המונח לפניו עליו לפסוק, אך חובת הצדדים היא להביא לפני הדין את הדברים נכונים (!) סדורים וערוכים ואין לקבל מצב בו נדון מודה בעובדות ואחר כך מרמז שהודאתו לא היתה כנה ולא שיקפה את הכרתו באחריות הנובעת מן העובדות בהן הודה. צא וראה כמה הקפיד ביד"מ במקרה זה, כשלא הסתפק בהודאתו של המערער מפי בא כוחו, אלא שאל את המערער לתגובתו לכל אחד ואחד מן הסעיפים בכתב האישום והנאשם הודה בהם אחד לאחד. תרף זאת, לא נמנע בא כוחו מלרמז כאילו ההודאה אינה הודאת אמת, אלא תוצאות הסכמות בין הצדדים. הוא טען כן בביד"מ, טען כן בהודעת הערעור ולא נרתע מלטעון זאת לפנינו – עד שהובהר לו שלא יישמע בטיעון שיש בו חזרה מההודאה בעובדות וכפירה בהן או בתלקן. כאמור, מצב מביך ומיותר זה היה נמנע אילו פעלו באי כח הצדדים כנדרש והביאו לפני ביד"מ דברים נכונים, מדויקים, סדורים וערוכים.

לא הערנו הערותינו הנ"ל באריכות אלא מתוך ציפייה שהן תלקחנה לתשומת לבם של מח"ש, גורמי התביעה והסניגורים המופיעים בביה"ד. ההליך המשמעותי חשוב הוא ותוצאותיו

משמעותיות לארגון ולפרטים הנדונים בהליך מכדי שמאן דהוא יחשוב שהוא יכול להקל ראש, ולו במעט, בחובתו להתייחס במלוא המקצועיות, כובד הראש והרצינות להליך זה.

ובעניינו של המערער – אנו מאמצים את שיקוליו של ביד"מ לענין העונש. הסטיה מהעמדה של המאשימה כפי שהוצגה בהליך ולרבות הרכיב של הורדה בדרגה – שהוא בהחלט גם מענה לכך שהמערער עשה שימוש בדרגתו במסגרת ביצוע העבירה הנדונה – מוצדקת במקרה הנדון, בין שהנאשם הודה בעובדת כתב האישום במסגרת הסדר טיעון הכולל עתירה משותפת לעונש מוסכם ובין שהנאשם קיבל עליו את עמדת המאשימה לעונש.

ואולם בהיעדר ביטוי מספיק בגז"ד לעובדה שהמערער עבר עינוי דין מיותר בהעמדה לדין כשנתיים לאחר החקירה, ללא כל הסבר לכך, וגם ספג נזקים כלכליים של הורדת תוספות שונות משכרו והפחתת רבע משכרו במשך חודשיים – החלטנו להתערב בעונש שהוטל על המערער ולהעמידו על אלה:

א. נזיפה חמורה.

ב. הורדה בדרגה לתקופה של 8 חודשים.

ניתנה היום, ג' בשבט תשע"ז, 30/1/17, במעמד המערער – רפ"ק אסף יונה וב"כ עוה"ד ד"ר חיים משגב ועוה"ד סיימון ברטין, וב"כ המשיב – רפ"ק ניר קול, עו"ד.

שופט	נשיאה	שופט
נצ"ם מוטי שיף	ניצב שולמית דותן	תני"ץ מיכאל שפסק